

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 7 sierpnia 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.42.2019.EK1

Pani
Zofia Chmielewska
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Siekierzynie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 3 – 4 lipca 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Edyta Kamińska - inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolerów oraz Tomasz Borecki - inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siekierzynie, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia 3 lipca 2019 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na II półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lipca 2018 r. do dnia 3 lipca 2019 r. funkcję Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siekierzynie pełniła Pani Zofia Chmielewska, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 19. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Panią Zofię Chmielewską.

(dowód: akta kontroli str. 14-19)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XVIII/107/16 Rady Gminy w Siekierczynie z dnia 24 kwietnia 2016 r. nadano statut Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Siekierczynie. Wójt Gminy Siekierczyn 20 marca 2017 r. upoważnił Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siekierczynie do realizowania zadań wynikających z ustawy.

Dyrektor GOPS w Siekierczynie Zarządzeniem Nr 5/2016 z dn. 25 maja 2016 r. wprowadził Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siekierczynie. Niniejszy Regulamin określa m.in.: porządek organizacyjny jednostki. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siekierczynie funkcjonuje w godzinach od 8:00 do 16:00 (poniedziałki) oraz od 7:30 do 15:30 (od wtorku do piątku).

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XVI/95/16 Rady Gminy Siekierczyn z dnia 23 lutego 2016 r. zatwierdzono „*Program Wspierania Rodziny w Gminie Siekierczyn na lata 2016 – 2020*”. Oznacza to, że zrealizowano część zadania w zakresie sporządzenia programu określonego w ustawie, natomiast został on opracowany na niewłaściwy okres, tj. 5 lat. Wskazane jest, aby w przyszłości opracowywać ww. program zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, czyli na 3 lata. Jako cel główny programu przyjęto „*Spójny system opieki nad dzieckiem i rodziną*”. Wójt Gminy za pośrednictwem Dyrektora Ośrodka przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca każdego roku składał radzie gminy oraz przedstawiał potrzeby związane z ich realizacją.

(dowód: akta kontroli str. 18, 25 - 36)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 cyt. ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny m.in. poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, wsparcia asystenta rodziny oraz pomocy pracowników socjalnych Ośrodka. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą

w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siekierczynie zatrudniony był jeden asystent rodziny, na 0,5 etatu na podstawie umowy o pracę na czas określony do końca grudnia 2019 r. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Dyrektor Ośrodka przydzielał asystenta rodziny w świetle art. 11 ustawy. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siekierczynie w dniu 17 grudnia 2016 r. wydał *Zarządzenie w sprawie wprowadzenia Procedury postępowania pracownika socjalnego i asystenta rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych*. Zarządzenie to określa m.in. kwestie związane z przyznawaniem rodzinie asystenta rodziny, pracy asystenta, dokumentacji tworzonej przez niego.

(dowód: akta kontroli str. 15)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- W przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny sporządzał wniosek o powyższą formę wsparcia, przekazując go Dyrektorowi Ośrodka.
- Dyrektor Ośrodka po otrzymaniu wniosku pracownika socjalnego, przydzielał rodzinie asystenta rodziny.
- Każdorazowo rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny.
- Dla każdej z rodzin opracowany był plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Plany pracy tworzone we współdziałaniu z rodzinami oraz pracownikiem socjalnym.
- Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

- Plany pracy z rodziną poddawano modyfikacjom w zależności od zaistnienia okoliczności, które powodowały zasadność takich działań.
- W skontrolowanych aktach rodzin wspieranych przez asystenta znajdowały się także sporządzane przez niego notatki służbowe, miesięczne karty pracy, okresowe oceny sytuacji rodziny.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny sporządzał okresowe oceny sytuacji rodziny przekazując je Dyrektorowi GOPS. We wszystkich przypadkach przestrzegano 6 miesięcznego terminu sporządzenia okresowej oceny sytuacji rodziny. Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny oraz sygnowane przez Dyrektora GOPS.

W okresie podlegającym kontroli pracą asystenta rodziny zostało wspartych 10 rodzin. W przypadku 3 rodzin praca została zakończona. Powodami zakończenia było: zrealizowanie działań określonych planem pracy i przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zmiana miejsca zamieszkania rodziny – poza teren gminy, skazanie rodziców na karę pozbawienia wolności i umieszczenie dzieci w spokrewnionej rodzinie zastępczej. W rodzinie, w której było to możliwe, asystent prowadził monitoring po zakończeniu współpracy. Asystent sporządzał dokument z wizyt monitorujących.

(dowód: akta kontroli str. 17, 45)

Asystent udzielał członkom rodziny pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych wykazywanych przez rodziny z dziećmi.

W GOPS w okresie objętym kontrolą nie działał zespół do spraw asysty rodzinnej. Dyrektor Ośrodka oświadczył, że spowodowane jest to przede wszystkim nieliczną kadrą zatrudnioną w Ośrodku.

(dowód: akta kontroli str. 43)

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b) oraz pkt 4 lit. c) ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Dyrektor Ośrodka poinformował, że na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Informację na temat możliwości utworzenia rodziny wspierającej zostały umieszczone na stronie internetowej oraz na tablicy

informacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na ww. tablicy znajdowały się również m.in. informacje dotyczące: działalności punktu konsultacyjnego oraz wsparcia specjalistycznego, które oferował Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Smolniku, z którym Ośrodek współpracował.

(dowód: akta kontroli str.18, 36 - 37)

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej świadczona była bezpłatna pomoc prawna dla mieszkańców gminy w każdy pierwszy piątek każdego miesiąca w godzinach od 12:00 do 14:00.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siekierczynie w ramach wspierania rodzin współpracował z:

- Przedszkolem w Zarębie,
- Szkołami Podstawowymi w Zarębie i Siekierczynie,
- Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w Lubaniu oraz Zgorzelcu,
- okolicznymi ośrodkami pomocy społecznej,
- Ośrodkami Zdrowia w Siekierczynie i Zarębie,
- Komendą Powiatową Policji w Lubaniu,
- Gminnym Kołem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu,
- Parafialnym Kołem „Caritas” w Siekierczynie,
- z okolicznymi sołectwami należącymi do gminy Siekierczyn.

W okresie objętym kontrolą gmina realizowała rządowe programy, w tym program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

Dyrektor Ośrodka oświadczył, iż na terenie Gminy nie prowadzono placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy. Spowodowane jest to przede wszystkim brakiem odpowiedniej bazy lokalowej. O braku realizacji przez gminę zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci, organ kontroli powiadomi Wójta Gminy Siekierczyn odrębnym pismem

Zgodnie z art. 10 ustawy Dyrektor Ośrodka oświadczył, że w zakresie mediacji pracownicy Ośrodka prowadzili tego typu działania zgodnie z własnymi kompetencjami. Ponadto kierowali osoby tego wymagające, na terapię do poradni leczenia odwykowego.

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono usług opiekuńczych i specjalistycznych, ze względu na brak potrzeb w tym zakresie.

Ośrodek podejmował pracę z rodzinami w obszarze konsultacji i poradnictwa specjalistycznego poprzez współpracę i kierowanie osób do prawnika zatrudnionego w Punkcie Konsultacyjnym w Siekierczynie, psychologa zatrudnionego w Szkole Podstawowej w Siekierczynie i psychologa zatrudnionego w PCPR w Lubaniu, oraz kierowanie na terapię do najbliższych poradni leczenia odwykowego w Sieniawie, Zgorzelcu i Bolesławcu.

Na terenie gminy nie prowadzono grup wsparcia, ponieważ nie zgłaszano takiej potrzeby.

(dowód: akta kontroli str. 39 - 43)

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do łącznej liczby 6 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Przyczynami stanowiącymi najczęstszą przesłankę do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej była postępująca niewydolność opiekuńczo – wychowawcza ich naturalnych rodzin. Istotnymi czynnikami utrudniającymi lub uniemożliwiającymi podjęcie współdziałania z rodzinami na rzecz powrotu do nich dzieci były: brak zgody rodziców na współpracę, brak aktywnego działania rodzin w zakresie określonym w planie pracy opracowanym i realizowanym przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną, zaawansowane uzależnienia od środków psychoaktywnych.

(dowód: akta kontroli str. 14, 30 - 32)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną potwierdziła, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa. W przypadku wykształcenia asystenta rodziny analiza akt osobowych wykazała, iż posiadał on kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy. W okresie kontrolnym podnosił swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, których tematyka związana była z zadaniami asystenta rodziny, a ich realizacja i finansowanie wynikało z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b) ustawy. Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą.

(dowód: akta kontroli str. 14, 42)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siekierczynie nie stwierdzono występowania nieprawidłowości.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **20 września 2019 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Edyta Kucińska
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

Barbara Janku
.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)
Dzielnicy Społecznej

